

a jednotlivých účastníků prof. Andreas Wiebe, LL.M., z pořádajícího Institutu pro hospodářské právo úvodní přednáškou na téma *The Crisis of Copyright and Perspectives*. Přednáška historicky zmapovala, jak se autorské právo dostalo do současné situace, kdy se fakticky stává obsoletním. Profesor Wiebe se ve svém příspěvku zabíral též aplikovatelností základních koncepcí autorského práva, tedy přiznáním výlučných práv autorům k autorskému dílu a udržitelností

Zleva: Dr. Radim Polčák, Prof. Andreas Wiebe

této koncepce v prostředí informačních sítí. Zmíněny byly i vývojové trendy v autorském právu, jako jsou hnutí Open Access či Open Source Software.

Závěrem představil profesor Wiebe dvě možné alternativy, jak by mohl být v budoucnu zajištěn příjem autorů. Prvním z nich by mohl být tzv. tarifní model, v němž by každý uživatel platil relativně nízkou sumu a na oplátku by měl přístup ke všem audiovizuálním dílům. Tento poplatek by mohl být např. již součástí platby poskytovatelům internetového připojení. Jak naznačil Wiebe, jedná se o slibný obchodní model, v současnosti je však rozpracován spíše v teoretické rovině. Faktická realizace zatím naráží na značné komplikace. Druhým modelem by mohl být dobrovolný příspěvkový model, v němž by odměna autora záležela na vůli uživatele. Tento systém by se dal přirovnat k institutu spopitného. Zatímco realizovatelnost toho systému není spjata s takovou administrativní zátěží jako v případě tarifního modelu, „otázkou zůstává, nakolik by uživatelé autorům doopravdy přispívali“, jak s lehkou ironií poznamenal profesor Wiebe.

Na Andrease Wiebeho navázal vedoucí českého Ústavu práva a technologií JUDr. Radim Polčák, Ph.D., s příspěvkem o možnostech alternativních modelů ochrany autorského práva. V úvodu poukázal na nelehkou úlohu autorského práva v ochraně a kontrole rozmnožování autorských děl, vyplývající z přirozené vlastnosti informací, a s tím spojenou vysokou sociální resistencí vůči autorskému právu. „Kvalitní informace obecně má vysokou tendenci se rozmnožovat. Je přirozené, že pokud se podívám na dobrý film, chci, aby jej viděli i moji známí a kamarádi, abychom se měli spolu o čem bavit,“ doslova poznamenal.

Řešení této nepříjemné situace neshledává stejně jako profesor Wiebe v úplném zrušení autorskoprávní ochrany. Regulace autorského práva by se podle Polčáka měla podobat regulaci síťových odvětví. Cílem by mělo být zachování rovnováhy zájmů autorů

a uživatelů (konzumentů). Důsledkem takového autorskoprávního systému by měl být přechod od konceptu delikttní odpovědnosti k odpovědnosti kontraktní. Konečně by mělo autorské právo ustoupit od konceptu „vlastnictví“ informací.

Profesor Zsolt Balogh z Univerzity v Pécsi vystoupil s příspěvkem o výjimkách a omezeních práva z práva autorského. Představil tak doktríny fair use, fair dealing a free use a jejich aplikovatelnost v digitálním prostředí. Kritickou pozornost věnoval i tzv. třístupňovému bernskému testu.

Jako další řečník vystoupil Dr. Roman Heidinger, MA, z domácí univerzity a věnoval se možnosti patentové ochrany počítačových programů jako možné alternativě k autorskoprávní ochraně. Analyzoval téma z pohledu evropské perspektivy, když uvedl možnosti, které skýtá Úmluva o udělování evropských patentů. Představena byla i aktuální judikatura Evropského soudního dvora a rozhodovací činnost

Mgr. Jaromír Šavelka

Evropského patentového úřadu. Situace v této oblasti je podle Heidingera poměrně komplikovaná – počítačové programy jsou sice výslovně vyňaty z patentové ochrany, přesto ji však Evropský patentový úřad v řadě případů přiznává. Jasno měla do problematiky vnést směrnice o patentovatelnosti počítačových vynálezů, která ovšem nebyla přijata. Závěrem Dr. Heidinger konstatoval i možnost ochrany sui generis pro počítačové

Účastníci kolokvia

programy, která je ovšem v současné situaci nerealizovatelná vzhledem k absenci nutné právní úpravy.

Odborné kolokvium uzavřel asistent Ústavu práva a technologií Mgr. Jaromír Šavelka svým příspěvkem s názvem *Collective Administration of Certain Economic Rights to Software*. Věnoval se tak dosud jen velmi sporadicky diskutované otázce možné životaschopnosti institutu kolektivní správy vybraných majetkových autorských práv k počítačovým programům. Problematiku nastínil v souvislosti s reálným případem žádosti o jmenování kolektivního správce,

kteřá se aktuálně dostala na stůl českého Nejvyššího správního soudu (NSS). Ten následně podal k Evropskému soudnímu dvoru (ESD) předběžnou otázku týkající se rozsahu autorskoprávní ochrany počítačových programů, konkrétně jejich grafického uživatelského rozhraní. Přestože nebylo možné předjímat, jaký k celé otázce ESD a následně též NSS zaujmou postoj, uzavřel Mgr. Šavelka svůj příspěvek tak, že v blízké době s největší pravděpodobností nebudeme svědky jmenování kolektivního správce k některým majetkovým autorským právním k počítačovým programům.

Po formální části konference následovala diskuse, v jejímž rámci se debatovalo o možných alternativních modelech ochrany autorského práva. I přes rozdílné národnosti jednotlivých účastníků diskuse a jejich různé pozitivněprávní zázemí bylo patrné, že řešení současné krize je nutné hledat, bez ohledu na jednotlivá národní specifika, na celoevropské úrovni. Možným řešením by tak mohlo být vytvoření celoevropského autorskoprávního kodexu, respektive unifikované autorskoprávní regulace např. pro celou EU, jako je tomu již třeba v případě ochranných známek.

Konferenci BILETA 2010 netradičně hostila Vídeň

Michal Koščík

Konference britské asociace BILETA (British & Irish Law, Education and Technology Association) patří už mnoho let k významným událostem práva ICT v Evropě. Jubilejní pětadvacátý ročník, který se uskutečnil 29. a 30. března, byl výjimečný také tím, že se nekonal v některém z velkých měst na britských ostrovech, ale neobvykle ve Vídni. Hostitelem konference, jež přivítala desítky účastníků převážně z Velké Británie, Rakouska, Skandinávie a Maďarska, se stala Rakouská počítačová společnost (OCG).

Program konference byl rozvržen do úctyhodných 22 sekcí a 3 workshopů a pokrýval prakticky celý tematický rozsah práva ICT, převažovala však témata týkající se duševního vlastnictví, e-governmentu, e-commerce a ochrany osobních údajů.

Mezi nejvýznamnější účastníky konference patřili profesori Jon Bing z University of Oslo, Philip Leith z Queen's University Belfast a Sefton Bloxham z University of Cumbria. Na konferenci měl své zastoupení také Ústav práva a technologií Právnické fakulty Masarykovy univerzity. Vedoucí ústavu Radim Polčák předsedal jedné ze sekcí zabývajících se elektronickým obchodem, s příspěvkem referujícím o startu datových schránek v České republice vystoupil asistent ústavu Michal Koščík. Velkou událostí konference bylo slavnostní uvedení prvního čísla nově vzniklého časopisu *European Journal of Law and Technology*, které je dostupné na webové adrese <http://ejlt.org>.